

УДК 339.9:669(477)

І.В. ТАРАНЕНКО,*доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри Дніпропетровського
університету імені Альфреда Нобеля***В.А. ЗЕЛЕНЬКА,***студентка
Дніпропетровського університету
імені Альфреда Нобеля*

ВПЛИВ КОН'ЮНКТУРИ СВІТОВИХ РИНКІВ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ДИНАМІКУ ВВП УКРАЇНИ

Статтю присвячено дослідженню впливу світових цін на металургійну продукцію на динаміку ВВП України в контексті теорії «керованого експортом економічного зростання». Показано, що продукція металургійної промисловості, частка якої в експорті суттєво скоротилася протягом останніх десяти років, продовжує домінувати в структурі експорту України. Одночасно зменшується експортна частка продукції з високою доданою вартістю. Скорочуються світові ціни на продукцію чорної металургії та обсяги виробництва металургійної продукції в Україні. Виявлено лінійну залежність динаміки ВВП України від зміни світових цін на сталь протягом 2002–2014 рр. Зроблено висновок, що експорт продукції металургійної промисловості втрачає роль двигуна економічного зростання. Підтверджено гіпотезу «керованого експортом економічного зростання» для України, обґрунтовано необхідність товарної диверсифікації експорту та підвищення частки продукції з високою доданою вартістю в структурі експорту.

Ключові слова: кероване експортом економічне зростання, структура експорту, динаміка ВВП, світові ціни, металургійна продукція, кон'юнктура світових ринків.

Вступ. Обсяги, товарну структуру і динаміку експорту країн вчені вважають важливими факторами забезпечення економічного зростання. Частка експорту у ВВП країн, які розвиваються, зросла з 10% на початку 1970-х рр. до 35% у 2010 р. Поряд з тим стосовно впливу експорту на динаміку ВВП окремих країн існують особливості, обумовлені рівнем соціально-економічного розвитку країн, товарною і географічною структурою експорту, часовими параметрами вибірки тощо.

Економіка України перебуває в стані глибокої кризи. Обсяг ВВП після скорочення на 14,8% у 2009 р. не повернувся на рівень 2007–2008 рр. Після помірного економічного зростання, темпи якого склали 4,1% в 2010 р. та 5,2% в 2011 р., приріст ВВП уповільнився до 0,25% в 2012 р. Економічний спад у 2013 р. склав –0,44%, а в 2014 р. під впливом військового конфлікту на сході України посилюється до –6,5% [1].

Обсяги експорту України скоротилися протягом 2013–2014 рр., відповідно, на –6,7 і –8,4% [1]. Якщо до світової фінансово-економічної кризи 2008–2009 рр. роль «двигуна» економічного зростання відігравав експорт продукції металургійної промисловості, то починаючи з 2009 р. його частка стрімко скорочується. Тому дослідження кон'юнктури світових ринків продукції чорної металургії в контексті економічного зростання України має високу актуальність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Обґрунтуванню гіпотези про «кероване експортом економічне зростання» (англ. *export-led growth hypothesis*), яка стосу-

ється переважно країн, що розвиваються, присвячено велику кількість наукових досліджень. Серед них – праці Б. Баласса [2], К. Дрегера і Д. Герцера [3], П. Хеллера і Р. Портера [4], М. Бахмані-Оскуї і К. Економіду [5], П. Сантос, А. Рибейро і В. Карвало [6] та ін.

Трансформації світового та українського ринків металу протягом 2007–2014 рр. глибоко досліджені В. Дергачовим [7], світові тенденції розвитку чорної металургії розглянуто М. Новіковим [8], сучасний стан і основні фактори розвитку чорної металургії в Україні докладно вивчені І. Кулик [9]. Втім особливості впливу кон'юнктури світових ринків металургійної продукції на динаміку ВВП України в умовах сучасної кризи ще не набули відображення в наукових працях і потребують особливої уваги.

Постановка завдання. Під впливом перевиробництва сталі у світі у зв'язку зі значним нарощуванням виробничих потужностей великими китайськими металургійними компаніями на світових ринках відбувається скорочення цін на металургійну продукцію. Станом на січень 2015 р. порівняно із січнем 2010 р. скорочення становило 20%, з січнем 2011 р. – 30%. Необхідно встановити наявність зв'язку між світовими цінами на продукцію чорної металургії та динамікою ВВП України та визначити перспективи експорту продукції чорної металургії в ролі «двигуна» економічного зростання.

Мета статті: визначити вплив кон'юнктури світових ринків продукції чорної металургії на динаміку ВВП України в умовах сучасної кризи та обґрунтувати необхідність товарної диверсифікації експорту.

Основна частина. Дослідження залежності економічного зростання від динаміки експорту країн набуло втілення в «гіпотезі керованого експортом економічного зростання». Хоча теоретичні зв'язки між торгівлею та економічним зростанням обговорюються провідними економістами протягом багатьох десятиліть, розбіжності точок зору щодо характеру і спрямованості таких зв'язків існують до цього часу. Аргументи на користь позитивного впливу експорту на темпи економічного зростання присутні у класичній школі економічної думки, зокрема у базових положеннях теорії конкурентних переваг, сформульованих А. Смітом і Д. Рікардо наприкінці XVIII – на початку XIX ст.

З початку 1960-х років політики та вчені проявили великий інтерес до зв'язку між експортом та економічним зростанням. Гіпотеза експортно-орієнтованого зростання стверджує, що економічне зростання країн може відбуватися не тільки за рахунок збільшення кількості праці та капіталу в економіці, а й за рахунок розширення експорту. В табл. 1 узагальнено результати десяти емпіричних досліджень, проведених відомими економістами у період між 1967 та 1998 рр. Значна частина авторів цих досліджень знайшла докази позитивної кореляції між експортом та економічним зростанням.

Таблиця 1

Емпіричні дослідження зв'язку між експортом і економічним зростанням [10, с. 14]

Дослідження	Вибірка / період дослідження / сукупність даних	Економічне зростання	Експорт	Висновки
Emery (1967)	50 / 1953–1963 / середній поперечний перетин	Зростання ВВП	Зростання експорту	Підтвердження гіпотези експортно-орієнтованого зростання
Syron & Walsh (1968)	50 / 1953–1963 / поперечний перетин	Зростання ВВП	Експорт	Підтвердження гіпотези, але результати залежать від типу країни, від найменш розвинутих до розвинутих країн
Balassa (1978)	11 / 1960–1973 / поперечний перетин	Зростання реального ВВП	Зростання реального експорту	Підтвердження гіпотези експортно-орієнтованого зростання

Закінчення табл. 1

Дослідження	Вибірка / період дослідження / сукупність даних	Економічне зростання	Експорт	Висновки
Moschos (1989)	71 / 1970–1980	Зростання реального ВВП	Зростання реального експорту	Підтвердження гіпотези експортно-орієнтованого зростання, передбачає існування порогового ефекту
Lussier (1993)	24 / 1960–1990 / країни Африки, поперечний перетин та панельні дані	Зростання ВВП	Зростання реального експорту	Підтримка гіпотези панельними даними, але не виявлено позитивних зв'язків при дослідженні зростання експорту як частки ВВП
Van den Berg & Schmidt (1994)	17 / 1960–1987 / країни Латинської Америки / часовий ряд	Зростання реального ВВП	Зростання реального експорту	Вказує на позитивний довгостроковий зв'язок між експортом та зростанням в 11 з 16 проаналізованих випадків
Henriques & Sadorsky (1996)	1 / 1970–1991 / Канада / часовий ряд	Зростання реального ВВП	Зростання реального експорту	Немає підтвердження гіпотези експортного зростання, але також немає даних, щоб її відкинути
Al-Yousif (1997)	4 / 1973–1993 / країни Перської затоки / часовий ряд	Зростання реального ВВП	Зростання експорту та його зміни / результат (output)	Підтвердження гіпотези у короткостроковій перспективі. Однак не знайдено будь-якої довгострокової залежності
Islam (1998)	15 / 1967–1991 / нові індустріальні країни Азії	Зростання реального ВВП	Зростання експорту та його зміни / результат (output)	Підтвердження гіпотези у короткостроковій перспективі, у 5 випадках було виявлено довгостроковий зв'язок

Теоретичне обґрунтування експортно-орієнтованого зростання набуло практичного підтвердження у вигляді успіху нових індустріальних країн Південно-Східної Азії. Наприклад, так звані «чотири азійських тигри» Гонконг, Тайвань, Сінгапур і Південна Корея – досягли високих і стійких темпів економічного зростання з початку 1960-х років завдяки вільному ринку та орієнтованій на зовнішні ринки економіці [10, с. 15].

Для перевірки відповідності тенденцій розвитку економіки України цій теорії авторами проведено дослідження залежності темпів приросту ВВП від темпів приросту експорту за період з 2000 по 2014 рр. (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка експорту та ВВП України, 2000–2014 рр.

Рік	Темпи приросту ВВП, %	Темпи приросту експорту, %
2000	5,932	16,525
2001	9,134	6,999
2002	5,2	6,841
2003	9,5	14,102
2004	12,1	18,181
2005	3	-8,481
2006	7,4	2,698

Рік	Темпи приросту ВВП, %	Темпи приросту експорту, %
2007	7,6	3,173
2008	2,3	2,282
2009	-14,8	-24,226
2010	4,1	9,293
2011	5,194	6,455
2012	0,251	1,725
2013	-0,44	-6,723
2014	-6,5	-8,406

Джерело: International Monetary Fund [1].

За допомогою програми Microsoft Excel побудовано лінійну регресійну модель, яка визначає залежність темпів приросту ВВП України (залежна змінна Y) від темпів приросту експорту (незалежна змінна X). Розраховано рівняння лінійної регресії (1) та коефіцієнт детермінації (R^2).

$$Y = 0,5408X + 1,8734, \quad (1)$$

$$R^2 = 0,7752.$$

Графічне зображення моделі (1) показано на рис. 1.

За результатами аналізу зроблено висновок про лінійну залежність темпів приросту ВВП України від темпів приросту експорту. Значення коефіцієнта детермінації $R^2 = 0,7752$ близьке до 1, що свідчить про високу залежність Y від X. Достовірність моделі доведено за допомогою критерію Фішера.

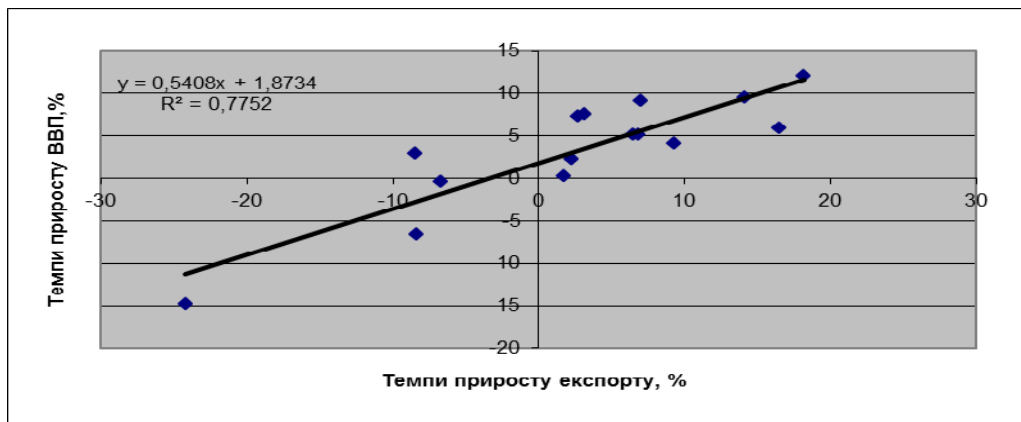

Рис 1. Лінійна залежність темпів приросту ВВП України від темпів приросту експорту

Крім того, залежність економіки України від експорту підтверджується високою часткою експорту у ВВП (табл. 3).

Таблиця 3

Питома вага експорту у ВВП України

Рік	Номінальний ВВП, млн грн	Експорт товарів та послуг, млн грн	Частка експорту у ВВП, %
2005	441452	227252	51,5%
2006	544153	253707	46,6%

Закінчення табл. 3

Рік	Номінальний ВВП, млн грн	Експорт товарів та послуг, млн грн	Частка експорту у ВВП, %
2007	720731	323205	44,8%
2008	948056	444859	46,9%
2009	913345	423564	46,4%
2010	1082569	549365	50,7%
2011	1316600	707953	53,8%
2012	1408889	717347	50,9%
2013	1454931	681899	46,9%

Джерело: Міністерство фінансів [11].

Практично протягом усього періоду частка експорту у ВВП не була нижче 45%, а в 2005, 2010–2012 рр. перевищила 50%, що свідчить про високу залежність економіки від експорту і може бути додатковим аргументом на користь гіпотези керованого експортом економічного зростання.

Товарна структура експорту України є помірно диверсифікованою. У табл. 4 наведено сім товарних груп, кожна з яких має питому вагу в експорті вищу за 5%. Сукупна частка цих товарних груп в експорті складає 84,8%.

Таблиця 4

Товарна структура експорту України, 2006–2013 рр. (питома вага товарних груп, %)

Код і назва товарів згідно з УКТЗЕД	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
II. Продукти рослинного походження	5,1	3,5	8,3	12,7	7,7	8,1	13,4	14	16,2
III. Жири та олії тваринного або рослинного походження	2,5	3,5	2,9	4,5	5,1	5,0	6,1	5,5	7,1
IV. Готові харчові продукти	3,6	4,2	3,8	5,3	5,0	4,3	5,1	5,6	5,7
V. Мінеральні продукти	10,1	8,7	10,5	9,8	13,1	15,0	11,1	11,8	11,3
VI. Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей	8,8	8,2	7,5	6,3	6,8	7,9	7,4	6,8	5,7
XV. Недорогоцінні метали та вироби з них	42,8	42,2	41,2	32,3	33,7	32,3	27,5	27,8	28,3
у т. ч. чорні метали та вироби з них	40,2	39,9	39,6	30,7	32,3	31,2	26,4	26,7	27,0
XIV. Механічне обладнання; машини та механізми, електрообладнання та їх частини	8,7	10,1	9,5	12,6	11	9,9	10,2	11	10,5

Джерело: Укрстат [12].

До 2008 р. включно більше ніж 40% експорту України становила продукція металургійної галузі, в якій переважала продукція чорної металургії. Протягом 2009–2014 рр. товарна структура експорту суттєво змінилася. Значно скоротилася частка металургійної продукції – до 28,3% у 2014 р. Найбільше скорочення питомої ваги продукції металургії, яке склало майже 9%, відбулось у 2009 р. під час світової фінансово-економічної кризи і продовжилось у 2012–2013 рр. Незначне зростання на рівні 0,5% сталося в 2014 р. Скоротилася частка продукції хімічної промисловості до 5,7%. Водночас зросла частка в експорті продуктів рослинного походження, зокрема зерна до 16,2%, жирів та олій до 7,1%, готових харчових продуктів до 5,7% у 2014 р. У зв'язку

з тим, що в товарній структурі експорту переважають сировина та продукти рослинного походження низького ступеня переробки, частка продукції з високою даною вартістю та продуктивність експортного кошика України залишається низькою [13, с. 39–40].

Продукція металургійної промисловості продовжує домінувати в експорті України. Тому слід розглянути тенденції світової кон'юнктури на ринках металу. Ціни на світових ринках продукції металургійної промисловості після 2011 р. стрімко скорочуються (рис. 2).

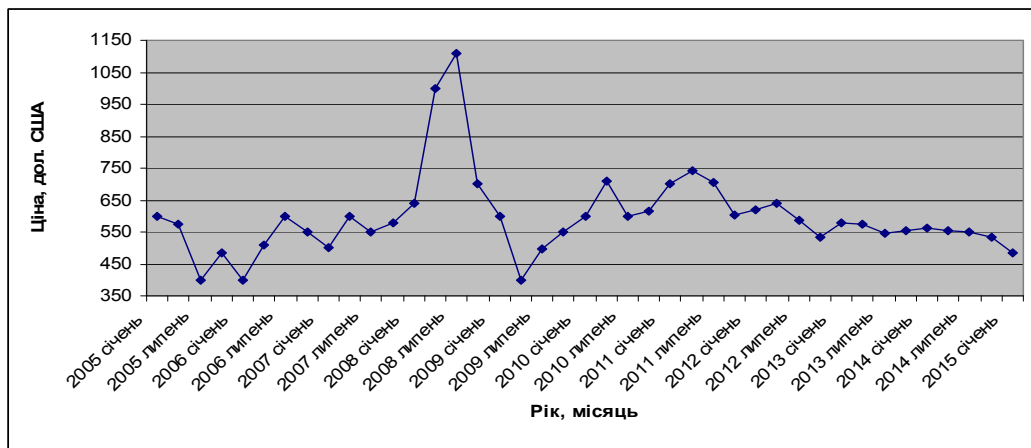

Рис 2. Світові ціни на сталь, 2005-2015 рр. [14]

Станом на січень 2015 р. порівняно із січнем 2010 р. скорочення становило 20%, із січнем 2011 р. – 30%. Така тенденція свідчить про перевищення пропозиції продукції чорної металургії над попитом у масштабах світової економіки. У табл. 5 показано динаміку світового виробництва сталі за період 2007–2013 рр.

Таблиця 5

Динаміка світового виробництва сталі за період 2007–2013 рр.

Рік	Виробництво сталі, тис. т	Темп приросту до попереднього року, %
2007	1348122	7,84
2008	1343269	-0,36
2009	1238285	-7,82
2010	1432761	15,71
2011	1537206	7,29
2012	1559472	1,45
2013	1649303	5,76

Розраховано за: World Steel Association [15].

Світова фінансово-економічна криза обумовила падіння виробництва сталі в 2009 р. порівняно з 2007 р. на 8,15%. Однак вже в 2010 р. докризовий обсяг виробництва було перевищено. В 2011–2013 рр. зростання відбувалося середнім темпом близько 5% на рік. Обсяги виробництва сталі за регіонами світу в період 2010–2013 рр. наведено на рис. 3.

Найбільше зростання обсягів виробництва сталі на рівні 18,4% відбулося в Азії, перш за все за рахунок Китаю. Виробництво сталі в цій країні зростало в середньому

на 9,6% на рік, тобто вдвічі більш швидкими темпами, ніж у світі. Таким чином, у 2013 р. на Китай припадало 49,85% світового виробництва сталі, або 821990 тис. т. Друге місце з великим відривом займали країни ЄС (10,46%). На третьому та четвертому місцях – США (7,5%) та країни СНД (передусім Росія та Україна), частка яких складала 6,6% [15]. Темпи приросту виробництва сталі у світі значно перевищують темпи зростання економіки, зокрема промисловості, що обумовило перевищення пропозиції над попитом та тривале падіння цін.

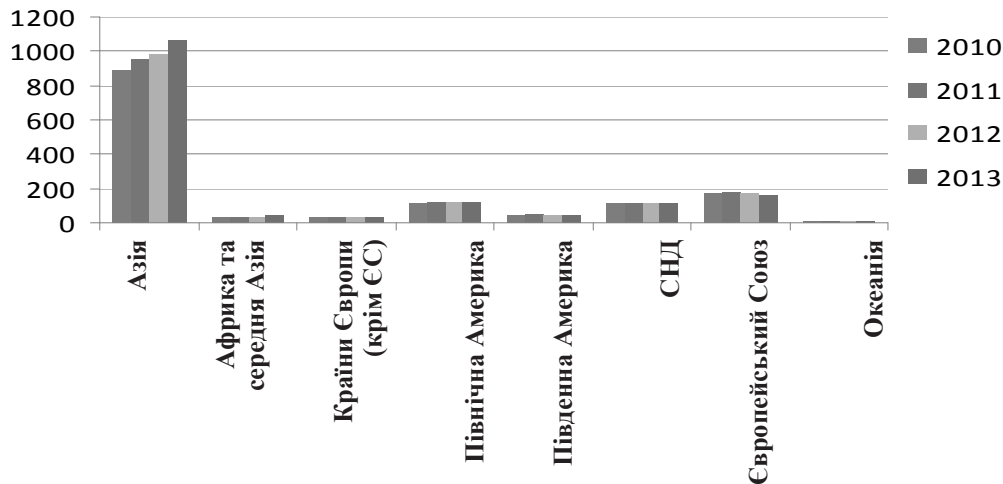

Рис. 3. Обсяги виробництва сталі за регіонами світу, 2010–2013 рр.

Джерело: World Steel Association [15]

Висока вірогідність збереження депресивного стану світової економіки до кінця спадної фази поточного великого циклу Кондратьєва, якнайменше до 2020 р., дозволяє припустити збереження негативної кон'юнктури на світових ринках продукції чорної металургії.

Виявлено достатній кореляційний зв'язок між поквартальною динамікою світових цін на сталь та динамікою ВВП України протягом 2002–2014 рр. (рис. 4). Коефіцієнт кореляції $R = 0,609159$.

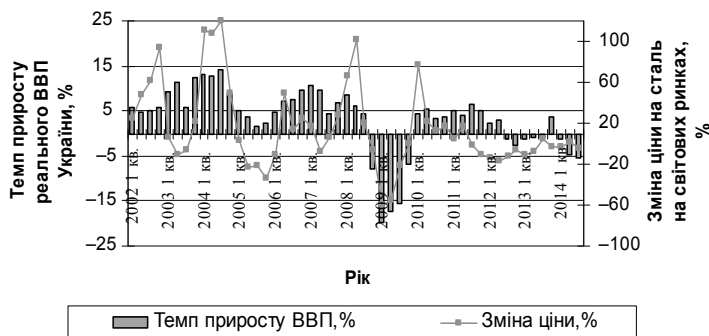

Рис. 4. Динаміка світових цін на сталь та темпи приросту ВВП України, поквартальні дані за 2002–2014 рр.

Розраховано за [1; 11].

Побудовано лінійну регресійну модель (2) залежності темпів приросту ВВП України (залежна змінна Y) від темпів приросту світових цін на сталь (незалежна змінна X):

$$Y = 0,109X + 1,5088 \quad (2)$$

Величина $R^2=0,3785$ свідчить про те, що лише 37,8% зміни Y пояснюється впливом X . Втім такий вплив є достатнім для того, щоб динаміку світових цін на металургійну продукцію вважати вагомим фактором впливу на ВВП України.

Графічну інтерпретацію моделі наведено на рис. 5.

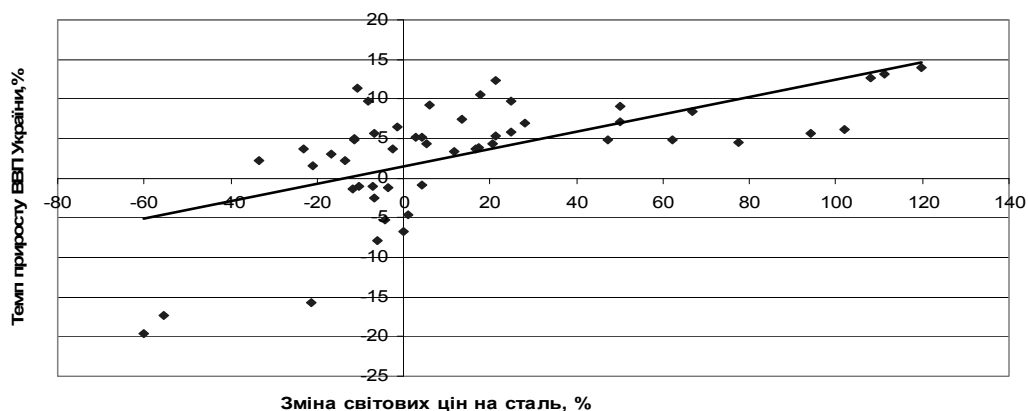

Рис 5. Залежність темпів приросту ВВП України від темпів приросту світових цін на сталь (поквартальні дані)

Внаслідок економічної кризи та військового конфлікту на Донбасі, підприємства якого забезпечували майже половину вітчизняного виробництва сталі, Україна різко скоротила виробництво продукції металургійної промисловості. В січні 2015 р. виробництво сталі становило 1,87 млн. т., що на 25% менше порівняно з січнем 2014 р. [13]. За даними Всесвітньої асоціації виробників сталі Україна у 2014 році покинула першу десятку виробників сталі [13].

Таким чином, експорт продукції металургійної промисловості втрачає роль двигуна економічного зростання України, що обумовлює нагальну необхідність товарної диверсифікації експорту з підвищенням частки продукції з високою доданою вартістю в експортному кошику.

Висновки. Для перевірки гіпотези про «кероване експортом економічне зростання» щодо економіки України проведено дослідження впливу темпів приросту експорту на темпи приросту ВВП в період із 2000 по 2014 рр. Виявлено лінійну залежність темпів зростання ВВП України від темпів зростання експорту.

Частка металургійної продукції в експорті скоротилась з 42,8% в 2006 р. до 28,3% в 2014 р., однак ця товарна група продовжує домінувати в експорті України.

Темпи виробництва продукції чорної металургії в світі значно перевищують темпи зростання економіки, що обумовило перевищення пропозиції над попитом та тривале падіння цін. Станом на січень 2015 р. порівняно з січнем 2010 р. скорочення становило 20%, а порівняно з січнем 2011 р. – 30%. Провідним виробником продукції чорної металургії є Китай, який нарощує виробництво темпами, які вдвічі перевищують світові. Висока вірогідність збереження депресивного стану світової економіки до 2020 р. дозволяє припустити збереження негативної кон'юнктури на світових ринках продукції чорної металургії.

Виявлено лінійну залежність динаміки ВВП України від зміни світових цін на сталь та протягом 2002-2014 рр. Водночас внаслідок економічної кризи та військового конфлікту на Донбасі, Україна скоротила виробництво продукції металургійної промисловості на 25% та вийшла з першої десятки країн-виробників сталі. Звідси можна стверджувати, що експорт продукції металургійної промисловості втрачає роль двигуна економічного зростання України. Тому виникає нагальна необхідність товарної диверсифікації експорту. Обґрунтування товарної структури експорту України, яка забезпечить підвищення частки продукції з високою доданою вартістю в експортному кошику, має стати предметом подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. World Economic Outlook Database. International Monetary Fund [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2014/01/weodata/index.aspx>
2. Balassa B. Exports and Economic Growth: Further Evidence / B. Balassa // *Journal of Development Economics*. – 1978. – №5. – P. 181–189.
3. Dreger C. A further examination of the led-growth hypothesis / C. Dreger, D. Herzer // *European University Viadrina Frankfurt, Department of Business Administration and Economics Discussion Paper No. 305*. – August 2011. – P. 1–27.
4. Heller P. Exports and growth: an empirical reinvestigation / P. Heller, R. Porter // *Journal of Development Economics*. – 1978. – №5. – P. 191–193.
5. Bahmani-Oskooee M. (2009) / M. Bahmani-Oskooee, C. Economidou // *Export-led growth vs. growth-led exports: LDCs experience*. *Journal of Development Areas* – 2009. – №42. – P. 179–209.
6. Santos P. Export-Led Growth in Europe: Where and What to Export? / P. Santos, A. Ribeiro, V. Carvalho // *FEP Working Papers, University of Porto* – 2013. – № 479. – P. 1–30.
7. Дергачев В. Трансформация мирового рынка металлов. / В. Дергачев // *Институт геополитики. Аналитический и образовательный портал [Электронный ресурс]* / Режим доступа: dergachev.ru/geop_events/100315.html
8. Новиков Н.И. Мировые рынки черной металлургии и их влияние на металлургию России / Н.И. Новиков // *Вестник Челябинского государственного университета*. – 2011. – № 36 (251). – С. 100–105.
9. Кулик И.Н. Современное состояние и основные факторы развития черной металлургии в Украине / И.Н. Кулик // *Бизнес-Информ*. – 2012. – №5. – С. 116–120.
10. Mavlianov S. Export-led growth and economic development of South Korea: lessons for Kyrgyzstan / S. Mavlianov // *International Conference on Eurasian Economies, 2012 [Електронний ресурс]*. – Режим доступу: eecon.info/papers/532.pdf. – P. 13–17.
11. Міністерство фінансів. Фінансовий портал. Експорт і імпорт України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/eximp.php>.
12. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
13. Тараненко І.В. Удосконалення товарної структури експорту як фактор підвищення конкурентоспроможності країн / І.В. Тараненко // *Економічний вісник національного гірничого університету*. – 2013. – №3 (43). – С. 37–46.
14. Steel Benchmarker [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.steelbenchmarker.com
15. Світова Асоціація виробників сталі. World Steel Association [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldsteel.org/>

References

1. World Economic Outlook Database. International Monetary Fund. Available at: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2014/01/weodata/index.aspx> (Accessed 11 April 2015).
2. Balassa, B. (1978). Exports and Economic Growth: Further Evidence. *Journal of Development Economics*, 1978, no. 5, pp. 181-189.

3. Dreger, C., Herzer, D. (2011). A further examination of the led-growth hypothesis. European University Viadrina Frankfurt, Department of Business Administration and Economics Discussion Paper, no. 305, August 2011, pp. 1-27.
4. Heller, P., Porter, P. (1978). Exports and growth: an empirical reinvestigation. *Journal of Development Economics*, 1978, no. 5. pp. 191-193.
5. Bahmani-Oskooee, M., Economidou, C. (2009). Export-led growth vs. growth-led exports: LDCs experience. *Journal of Development Areas*, 2009, no 42, pp. 179-209.
6. Santos, P., Ribeiro, A., Carvalho, V. (2013). Export-Led Growth in Europe: Where and What to Export? FEP Working Papers, University of Porto, 2013, no. 479, pp. 1-30.
7. Dergachev, V. (2015). *Transformacija mirovogo rynka metallov* [World steel market transformation]. *Institut geopolitiki. Analiticheskij i obrazovatel'nyj portal*. Available at: dergachev.ru/geop_events/100315.html (Accessed 02 April 2015).
8. Novikov, N.I. (2011). *Mirovye rynki chernoj metallurgii i ih vlijanie na metallurgiju Rossii* [World steel markets and their influence on Russian metallurgy]. *Vestnik Cheljabinskogo gosudarstvennogo universiteta* [Bulletin of the Chelyabinsk State University], 2011, no. 36, pp. 100-105.
9. Kulik, I.N. (2012). *Sovremennoe sostojanie i osnovnye faktory razvittija chernoj metallurgii v Ukraine* [The current state and the main factors of development of ferrous metallurgy in Ukraine]. *Biznes-Inform* [Business-Inform], 2012, no. 5. pp. 116-120.
10. Mavlianov, S. (2012). Export-led growth and economic development of South Korea: lessons for Kyrgyzstan. International Conference on Eurasian Economies, pp. 13-17. Available at: eecon.info/papers/532.pdf (Accessed 09 March 2015).
11. Ministerstvo finansiv. *Eksport i import Ukrainy* [Export and import of Ukraine] / Available at: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/eximp.php>.
12. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 09 March 2015).
13. Taranenko, I.V. (2013). *Udoskonalennia tovarnoi struktury eksportu iak faktor pidvyschennia konkurentospromozhnosti krain* [Improving commodity structure of exports as a factor in increasing the countries competitiveness]. *Ekonomichnyj visnyk natsional'noho hirnychoho universytetu* [Economic Bulletin of National Mining University], vol. 43, no. 3, pp. 37-46.
14. Steel Benchmark. Available at: www.steelbenchmarker.com (Accessed 03 March 2015).
15. World Steel Association. Available at: <http://www.worldsteel.org/> (Accessed 02 March 2015).

Статья посвящена исследованию влияния мировых цен на металлургическую продукцию на динамику ВВП Украины в контексте теории «стимулируемого экспортом экономического роста». Показано, что продукция металлургической промышленности, доля которой в экспорте существенно сократилась за последние десять лет, продолжает доминировать в структуре экспорта Украины. Также уменьшилась доля продукции с высокой добавленной стоимостью в экспорте. Сокращаются мировые цены на продукцию черной металлургии и объемы производства металлургической продукции в Украине. Выявлена линейная зависимость динамики ВВП от изменения мировых цен на сталь в течение 2002–2014 гг. Сделан вывод о том, что экспорт продукции металлургической промышленности перестает выполнять роль двигателя экономического роста. Подтверждена гипотеза «стимулируемого экспортом экономического роста» для Украины, обоснована необходимость товарной диверсификации экспорта и повышения доли продукции с высокой добавленной стоимостью в структуре экспорта.

Ключевые слова: *стимулируемый экспортом экономический рост, структура экспорта, динамика ВВП, мировые цены, металлургическая продукция, конъюнктура мировых рынков.*

The article investigates the influence of world steel prices on Ukraine's GDP dynamics in the context of the theory of «export-led growth». It is shown that steel products, whose export share de-

creased significantly over the past decade, continue to dominate in the structure of Ukrainian exports. At the same time the share of export products with high added value reduced. World steel prices and volume of steel production in Ukraine decreased. Authors revealed linear dependence of GDP Ukraine from changes in world steel prices during the 2002-2014. It is concluded that exports of iron and steel industry is losing the role of engine of economic growth. The hypothesis of «controlled export growth» for Ukraine has been confirmed, the necessity to diversify commodity exports and increasing the share of products with high added value in exports has been proved.

Key words: *export-led growth, export structure, GDP dynamics, world prices, metallurgical products, global market conditions.*

Одержано 4.03.2015.